

שחרור מוקדם מבית החולים - כמו באגדות?

שחרור תוך 10 שעות של הדוכסית היפהפייה, קייט מידלטון, ובתה מבית החולים מעלה את השאלה האם הדבר ייתכן גם מחוץ לעולמן של נסיכות?

ד"ר אסנת ולפיש

מועד השחרור של יולדת לאחר הלידה הלך והתקצר בעשורים האחרונים ומעורבים בו הן שיקולים רפואיים והן שיקולים כלכליים.

כיום, במרבית בתי החולים בארץ היולדת משוחררת כ- 36 עד 48 שעות ממועד הלידה, במידה שמדובר בלידה רגילה ללא סיבוכים. אולם, טווחי האשפוז בבתי חולים ברחבי העולם נעים בין שעות ספורות למספר ימים ממועד הלידה.

השהות לאחר הלידה במחלקת יולדות כוללת, בדרך כלל, בדיקת רופא לפחות פעם ביום, ליווי סיעודי צמוד ופעמים רבות הדרכת הנקה וטיפול בילוד.

פאנל של אנשי מקצוע מארגון הבריאות העולמי קבע ב-2012 כי על היולדת להיות תחת השגחת איש מקצוע מיומן ב-24 עד 48 שעות הראשונות לאחר לידה רגילה ולא מסובכת, ואם האישה משתחררת קודם לזה, יש לעודד ביקורת על ידי איש מקצוע בזמן סמוך ומוקדם לאחר השחרור.

כאשר שוקלים שחרור של יולדת לביתה שעות ספורות לאחר הלידה עולים מספר חששות: החשש מאיחור באבחון ובטיפול בסיבוכים כגון דימום וזיהום ביולדת ובילוד, החשש מוויתור על הנקה בשל היעדר הדרכה מתאימה ותומכת, וכמובן החשש מירידה בשביעות רצון של היולדת העלולה להרגיש בודדה או חסרת אונים בבית בשל היעדר תמיכה מקצועית ותנאים מיטביים למנוחה וטיפול בילוד.

אוכלוסיית היולדות הינה אוכלוסייה מגוונת מאד עם צרכים משתנים. חלק מהנשים, בייחוד אם מדובר בלידה ראשונה, זקוקות ליותר תמיכה והנחיה מקצועית בטיפול בילוד ובהחלמה שלהן עצמן מהלידה, אחרות בעלות משפחה זקוקות למנוחה לפני החזרה למטלות הרבות המצפות להן בבית, ועוד אחרות מעוניינות לשוב הביתה בהקדם שכן הן מרגישות הכי טוב בסביבתן הטבעית והפרטית ומרגישות בטוחות מספיק לטפל בילוד ובעצמן בבית. יש נשים שהמנוחה האמיתית שלהן היא בבית, ואחרות, שלא יכולות לנוח בבית מסיבות שונות.

היציאה המוקדמת מבית החולים מתאפיינת (לתפיסתן) ביציאה מסביבה "חולה" לסביבה בריאה, משפחתית וטבעית. לגישה הזו יש יתרון בגיבוש המשפחה יחד עם התינוק החדש ובאפשרות למעורבות גדולה יותר של האב ושאר בני הבית בטיפול בתינוק.

כבר לפני עשור שנים פרסמנו בעיתון מדעי אמריקאי, פרופ' מוטי חלק, מנהל מחלקת נשים ויולדות ב"הלל יפה", ואנוכי, בשיתוף רופאים מבית החולים סורוקה, מחקר שהעריך את מועד הסיבוכים מסכני החיים המתרחשים לאחר לידה רגילה בנשים בריאות ושיעוריהם.

במחקר, רצינו לאפיין גורמי סיכון להתפתחות סיבוכים וכן לבדוק מתי מתרחשים הסיבוכים הללו. התמקדנו בנשים בריאות שילדו לידה נרתיקית רגילה ללא סיבוכים. לא נכללו נשים עם לידות מסובכות או עם מחלות רקע או שילדו בלידה מכשירנית או קיסרית. לא נכללו נשים שפיתחו דימום מוגבר מיד לאחר הלידה אלא כאלו שהועברו להשגחה רגילה במחלקת יולדות לאחר הלידה. ממש כמו הנסיכה.

הסיבוכים השכיחים ביותר שנמצאו היו (בסדר שכיחות יורד): דימום מוגבר, חום, דלקת של הורידים ואנמיה.

דימום מוגבר (מעבר לנורמה לאחר לידה) הופיע בממוצע כ- 4 שעות לאחר הלידה. לעומת זאת, חום, וכן שני הסיבוכים השכיחים הנוספים (דלקת של הורידים ואנמיה) הופיעו בממוצע כ- 30 שעות לאחר הלידה. דימום היה הסיבוך המסוכן ביותר שהופיע, והרוב המכריע של הנשים שפיתחו דימום, פיתחו אותו בטווח של 6 שעות מהלידה. דימום הוא גם הסיבוך המרכזי המצרף התייחסות רפואית מהירה, בעוד ששאר הסיבוכים שנצפו (כגון חום) אינם מחייבים טיפול רפואי מידי ובהחלט מאפשרים זמן הגעה לבית חולים.

במחקר, ניסינו גם לאפיין את אותן נשים בודדות שפיתחו סיבוכים לאחר לידה רגילה. מצאנו כי גורמי הסיכון לסיבוכים בנשים לאחר לידה רגילה ולא מסובכת הינם:

- לידה ראשונה.
- לידה חמישית ומעלה.
- ניתוח קיסרי בלידה קודמת.

הסיכון לפתח סיבוך ביולדת (או נסיכה) ללא מאפיינים אלה היה נמוך מאד. מכאן, שהמסקנה שלנו הייתה כי ניתן לשקול שחרור מוקדם (כלומר כ- 6 שעות לאחר הלידה) בנשים אשר ילדו לידה רגילה ופשוטה ואינן משתייכות לקבוצת סיכון, במידה שהן מעוניינות בכך.

כמובן שנשים כאלה צריכות להבין את המשמעות של שחרור זה, על הסיבוכים העלולים להתרחש, כולל הבנה לגבי זיהוי סיבוך אם הוא מתפתח בבית, וכן להיות בעלות האפשרות להגיע ולקבל טיפול רפואי בפרק זמן סביר.

חשוב לציין, כי כל הנאמר מתייחס לשיקולים הקשורים ביולדת עצמה. באשר לילוד – זה כבר סיפור מאגדה אחרת, עם שיקולים רפואיים אחרים.

חשוב גם לומר שנשים המעוניינות ללכת הביתה לפני מועד השחרור המקובל יכולות לעשות זאת, בתנאי שהן "עומדות" בקריטריונים הרפואיים המקובלים ומתחייבות להיות במודעות גבוהה להתפתחות של סיבוכים.

מאת: ד"ר אסנת ולפיש, אחראית היחידה להריון בסיכון גבוה, המרכז הרפואי הלל יפה